

Cvičení č. 1 – Makroekonomická data

1. Máme danou hypotetickou ekonomiku, kde se vyrábí pouze dva statky:

	Počet prodaných notebooků	Cena notebooku	Počet prodaných automobilů	Cena automobilu
1990	500.000	6.000	1.000.000	12.000
2005	5.000.000	2.000	1.500.000	20.000

Vypočtete:

- nominální HDP pro rok 1990 a pro rok 2005
- průměrné roční tempo růstu reálného HDP nejprve s využitím roku 1990 jako základního období a potom s využitím roku 2005 jako základního období. Zdůvodněte, proč se výsledky liší.
- kolik by bylo průměrné roční tempo růstu reálného HDP při použití zřetěženého HDP?
- průměrnou roční míru inflace mezi roky 1990-2005 pomocí deflátoru HDP a pomocí indexu spotřebitelských cen. Zdůvodněte, proč se výsledky liší.

2. Pan Daniel má rád cukrovinky. Loni nakoupil 75 balení neznačkových gumových medvídků za cenu 40 Kč/balení a 100 balení oblíbených bonbónů Lipo za cenu 20 Kč/balení. Letos nakoupí 120 balíčků gumových medvídků za 30 Kč/balení a 90 balení Lipo za cenu 35 Kč/balení.

- Předpokládejme, že typický spotřebitelský koš obsahuje 50 balíčků každého typu. Vypočtete index spotřebitelských cen pro každý rok a vypočtete s jeho pomocí míru inflace.
- Vypočtete nominální výdaje pana Daniela na cukrovinky v každém roce.
- Pokud vezmeme první rok jako základní období, určete reálné výdaje pana Daniela na cukrovinky v obou letech.
- Vypočtete míru inflace pomocí deflátoru HDP. Proč se jeho hodnota liší od míry inflace naměřené v odrážce (a)? Která hodnota je více relevantní pro určení změn v životních nákladech pana Daniela?

3. Česká Republika měla v roce 2010 10.521 tisíc obyvatel. Děti mladších 15 let bylo 1.506 tisíc, obyvatel starších 65 let bylo 1.539 tisíc a důchodců bylo 2.333 tisíc. Studentů středních a vysokých škol bylo 904 tisíc. Na rodičovské bylo 346 tisíc osob. Zaměstnaných bylo 4.885 tisíc osob a nezaměstnaných bylo 384 tisíc osob.

- Kolik byla v roce 2010 v ČR míra nezaměstnanosti, míra zaměstnanosti a míra ekonomické aktivity?
- Předpokládejme, že 50 tisíc nezaměstnaných se rozhodne přestat hledat práci a žít na sociálních dávkách, jak se změní tyto míry?
- Jaký dopad na míru nezaměstnanosti v ČR byste očekávali u následujících událostí: snížení podpory v nezaměstnanosti, zvýšení rodičovské, stárnutí populace, zavedení školného?

4. Český zemědělec Brhel prodá vagon cukrové řepy českému cukrovaru za 20 mil Kč. Cukrovar vydestiluje cukr a prodá jej Kofole za 35 mil Kč. Kofola použije cukr pro výrobu kofoly ve stáčírně na Slovensku a celá šarže je nakonec prodána na Slovensku za ekvivalent 57,5 mil. Kč. Jak tyto transakce ovlivní český HDP a HNP a slovenský HDP a HNP? Měla by česká vláda motivovat Kofolu (investiční pobídkou, daňovými prázdninami), aby přemístila svou stáčírnu ze Slovenska na Moravu? Pokud ano, jak vysoká by měla být pobídka pro Kofolu? (předpokládejme, že uvedené částky jsou za jeden den)

5. Předpokládejme, že manželé Slezákoví koupí nový dům za 3 milióny Kč a celou částku si vypůjčí na hypotéku. Na splátkách hypotéky zaplatí první rok 150.000 Kč. Dům pronajímají za 10.000 měsíčně. O kolik tyto transakce zvýší HDP a jak budou rozděleny mezi spotřebu a investice? Jak by se odpověď změnila pokud by se nejednalo o novostavbu, ale o starý dům?

6. HDP na hlavu v roce 2010 bylo po přepočtu oficiálním měnovým kurzem 47.390 USD v USA, 17.890 USD v ČR a 1.330 USD v Indii. Znamená to, že průměrný Čech si za svoji mzdu pořídí 2,6x méně statků a služeb než průměrný Američan a 13,5x více statků a služeb než průměrný Ind?

7. Pokud byste měli sestavit kompozitní indikátor, který by porovnával blahobyt jednotlivých zemí, které z následujících ukazatelů byste do něj zahrnuli a s jakými váhami?

a) reálný HDP na hlavu	b) reálný HDP na odpracovanou hodinu
c) míra gramotnosti	d) míra novorozenské úmrtnosti
e) očekávaná délka života	f) míra příjmové nerovnosti
g) míra nezaměstnanosti	h) průměrná délka vzdělávání

Které další ukazatele byste do kompozitního indikátoru zahrnuli?

8. Ekonomika Gondoru zaznamenává pravidelně meziročně inflaci ve výši 4%, populační růst 2% a růst reálného HDP o 3%. Předpokládejme, že ve výchozím roce je nominální a reálný HDP totožný a roven 100. Vypočtete:

- o kolik procent se za deset let zvýší nominální HDP
- o kolik procent se za deset let zvýší reálný HDP na hlavu
- o kolik procent bude za deset let nominální HDP vyšší než reálný

9. Pro každý z následujících trhů popište, zda je lépe charakterizován předpokladem pružných nebo nepružných cen. V případě pomalu se čistících trhů uveďte zdroje frikcí:

- supermarket
- burza cenných papírů
- trh počítačů
- rozvoj pizzy
- kadeřnictví

10. Které vysvětlující makroekonomické proměnné byste zahrnuli do modelu, který by měl předpovídat volební výsledek ODS ve volbách? Jaké kontrolní proměnné byste zařadili do takového modelu? Jaké znaménka byste očekávali u jednotlivých koeficientů?

11. Pro danou ekonomiku máme následující hodnoty: spotřebitelské výdaje domácností (2342); hrubé domácí investice (637); Export (364); Import (430); Vládní nákupy statků a služeb (296); nákupy okresních úřadů a obcí (452); amortizace (403); nepřímé daně (304); příspěvky na sociální zabezpečení (306); nerozdělené zisky firem (118); daň z příjmu právnických osob (88); transferové platby (418); daň z příjmu fyzických osob (435). Kolik je v této ekonomice HDP a kolik je disponibilní důchod domácností?

12. Soukromé výdaje na vzdělání jsou v národních účtech vykazovány jako soukromá spotřeba, veřejné výdaje na vzdělání jako vládní nákupy. Někteří ekonomové argumentují, že by měly být vykazovány spíše jako investice. Proč? Pokud by k této změně došlo, byl by to argument pro zavedení školného ?